

BURZA NAD INDJAMI

Aresztowanie Gandhiego.--Strajk generalny.--Bunt pułków hinduskich.

Dnia 6 kwietnia r. b. rozpoczęło się w Indjach, zapowiedziane oddawna przez Gandhiego t. zw. „powszechne nieposłuszeństwo”. Zwolennicy Gandhiego zaczęli stosować w praktyce bierny opór, polegający na nieuznaniu wyroków sądów i innych władz angielskich, wstrzymywaniu się od płacenia podatków, bojkotowaniu towarów angielskich, przełamaniu monopolu solnego i t. d.

zebrano na brzegu morza słone wody, które po wyparowaniu zostały sól. Została ona używana do posiłków zamiast soli kopalnianej i przez dziesiątki tysięcy specjalnych wysłanników przenoszona do miejscowości objętych „wojną bezkrwawą”. Równocześnie z rządów wszystkich instytucji angielskich, z fabryk, kopalń, szkół i domów portowych ustapili prawie wszyscy Hindusi.

BUNT WOJSKOWY.

Celem wzmocnienia garnizonu angielskiego gubernator Bombaju zarządził militaryzację kolejowej służby angielskiej, pozbawiając 18 kompanij gwardji królewskiej otrzymanej rozkaz stłumienia rozruchów. Obie kompanie odmówiły posłuszeństwa, nie chcąc wystąpić przeciwko demonstrującym rodadom-Hindusom. Bunt gwardji królewskiej wywołał popłoch w Indjach, gwardja ta cieszyła się bowiem dotychczas zupełnym zaufaniem władz angielskich. Przeciwko żołnierzom wdrożono oczywiście dochodzenie karne, ale istnieje obawa, by ruch wolnościowy nie przerzucił się na inne pułki hinduskie.

Rząd angielski zdecydował się więc na energiczny krok i dnia 5 maja został Gandhi aresztowany w Jalapie i uprowadzony w nieznane dotychczas miejsce. Władze twierdzą, że nie jest to aresztowanie, tylko internowanie na krótki czas.

Czy aresztowanie, czy internowanie, w każdym razie usunięcie Gandhiego z widowni jego działalności wywołało już poważne następstwa w postaci strajku, ogłoszenia „dnia żałoby narodowej” i nowych krwawych starć.

Wydany przez władze komunikat urzędowy w ten sposób stara się przedstawić motyw aresztowania Gandhiego:

Wszczęta przez Gandhiego akcja odmawiania posłuszeństwa władzom — oświadcza komunikat — wywołała poważne następstwa w postaci powszechnego lekceważenia przepisów prawa oraz ciężkich wykroczeń przeciwko porządkowi publicznemu w całym Indjach. Wprawdzie Gandhi odrzuca użycie przemocy, jednakże ruch zapoczątkowany przez niego prowadzi niejednokrotnie do aktów gwałtu. Im częściej powtarzały się te wypadki, tem słabsze były protesty Gandhiego przeciwko zachowaniu się jego niedyscyplinowanych zwolenników, których widocznie nie potrafił opauować.

Komunikat wylicza wypadki stosowania przez zwolenników Gandhiego w pewnych okręgach ścisłego bojkotu to-

warzyskiego wobec władz i ludności angielskiej, odmawiania sprzedaży artykułów żywnościowych, co nawet doprowadziło do ustąpienia licznych naczelników gmin. Gandhi wzywał ludność do nieplacenia renty gruntowej i zapowiadał atak na monopol solny.

Wobec tych wszystkich przejawów rząd dotychczas stosował politykę jaknajwiększej tolerancji, jednakże rozwój

wał on do palenia składów towarów angielskich, tylko do ich niekupowania. Nawoływał do nieplacenia podatków, ale zakazał sprzeciwiać się fantowaniu rzeczy.

To są wszystkie na zewnątrz mało rewolucyjne środki i to przeciw takiej potędze, jak angielska. A jednak w Londynie zaczęto się denerwować. Wpłynęły na to dwie okoliczności: po pierw-

HINDUSI PRZY WYDOBY WANIU SOLI Z MORZA.

Obrazek z akcji wydobywania soli nad brzegiem morza, którą podjęli nacjonalści hinduscy za inicjatywą Gand-

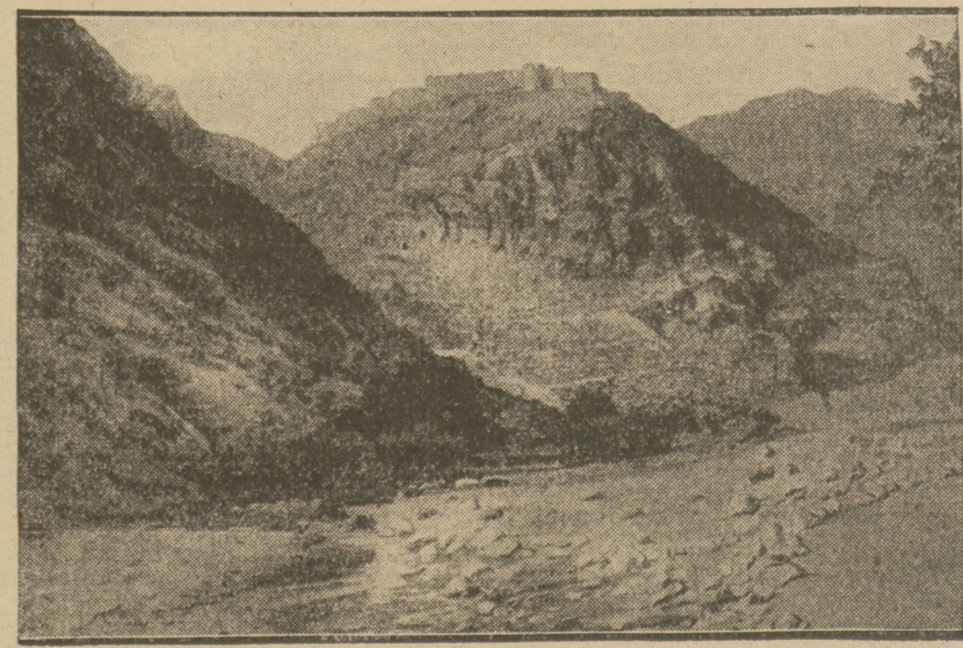
hiego celem symbolicznego zaprotestowania przeciw angielskiemu monopolowi solnemu.

Pierwszym etapem „bezkrawej wojny”, tego swobodnego środka, którego chwycił się Mahatma Gandhi, — wiodąc milionowe rzesze Hindusów ku biernemu oporowi, hamującemu nietylko całe życie wewnętrzne kraju, ale paraliżującemu niezmiernie skomplikowany aparat administracyjny Anglików, był marsz protestacyjny armii wyznawców „proroka” z Ahmedabadu (miejsca zamieszkania Gandhiego), ku wybrzeżom morskimi w Gujارات.

Na wybrzeżu odbyło się solenne zaprzysiężenie wyrzeczenia się używania jakichkolwiek fabrykatów angielskich, a co najważniejsze soli dobowanej w kopalniach. W olbrzymich cysternach

„Bezkrawa wojna” nie była jednak możliwa na dłuższą metę. W niektórych ośrodkach przemysłowych, jak w Bombaju i Kalkucie doszło do krwawych starć z policją i wojskami angielskimi. Zaostrzyło to niezmiernie sytuację.

Władze angielskie początkowo nie miały odwagi zarządzić aresztowania Gandhiego, ale ostatnio zaszyły wypadki, które zmieniły z gruntu położenie. Otóż w Peshawarze wybuchł strajk. Wszyscy robotnicy hinduscy kopalń: Balaghat, Nundydroog i t. d. porzucili pracę. Pomiędzy strajkującymi robotnikami a policją angielską doszło do krwawych starć, w wyniku których zabito 52 osoby, a raniono przeszło 100.

ANGLJA ZAMYKA GRANICE INDYJSKO - AFGANSKĄ.

Oznaką poważnego położenia w Indjach brytyjskich jest zamknięcie przez władze angielskie przemyślu Kalbar na drodze Peszevar—Kabal, stanowiącego

najważniejsze połączenie między Indjami a Afganistanem. Na rycinie: fort na stromem wzgórzu, strzegący przejścia do Indji.

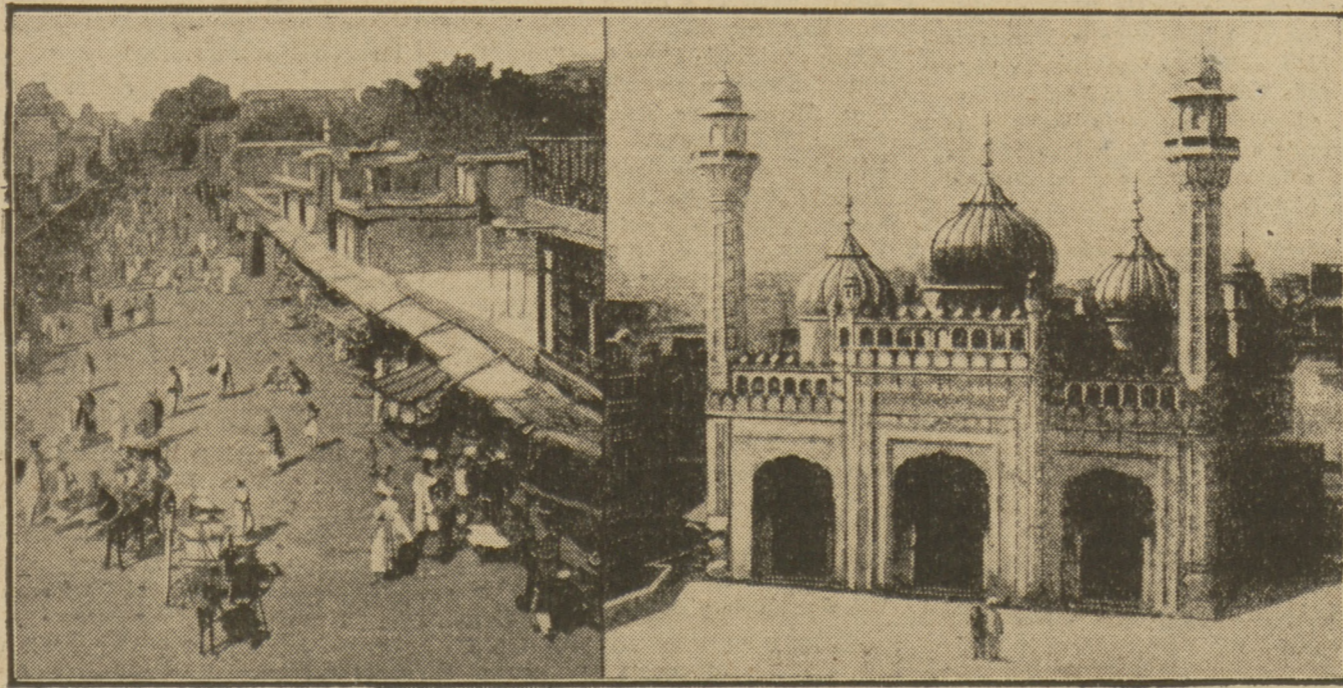
wypadków wykazał, że możliwe jest powtórzenie się krwawych incydentów, o ile nie położy się kresu akcji Gandhiego.

Bardzo możliwe, że akcja wszczęta przez Gandhiego nie poszła po linii jego zamierzeń.

Z doświadczenia wiadomo, że łatwo lud rozkołysać, ale nie wszystkim przywódcą udaje się później utrzymać ruch w zamierzonych ramach. Gandhi jest zwolennikiem oporu przeciw panowaniu angielskiemu, ale bez użycia gwałtu. Nie nawołuje on np. do nieplacenia podatku od soli, ale sam zaczął i zachęcał innych do produkowania soli z wody morskiej. Nie nawoły-

wał do zbliżenia się Mahometan do ruchu dotąd czysto hinduskiego, a więc zafamanie się — narazie w bardzo słabym stopniu — tradycyjnego wygrzywania jednych przeciw drugim, co było głównym oparciem panowania angielskiego w Indjach; po drugie pewne, na początku małe i lokalne, objawy niechęci wojsk tubylczych do ostrego występowania przeciw „buntownikom”. To są fakta, które muszą w Londynie dać dużo do myślenia.

Nie ulega jednak wątpliwości, że rząd MacDonald'a z pewnością inaczej się ustosunkuje do kwestji indyjskiej, niż poprzednie rządy konserwatywne, czy liberalne.

PESZAWAR, GŁÓWNY OŚRODEK RUCHU HINDUSKIEGO.

gdzie ostatnio doszło do krwawych starć pomiędzy strajkującymi robotnikami, a wojskiem. Dwie kompanie

gwardji królewskiej odmówiły posłuszeństwa, nie chcąc walczyć z własnymi rodakami. Ogółem zabito podczas rozruchów 52 osoby, a raniono przeszło

100. Na nasze ilustracji: z prawej strony Świątynia hinduska w Peszawarze, a z lewej główna ulica w mieście.

BARYKADY NA ULICACH KALKUTY

Zaognienie stosunków angielsko-hinduskich wzrasta w dalszym ciągu. W Kalkucie również doszło do krwawych starć między Hindusami i policją an-

gielską. Jak widzimy na fotografii, walki uliczne robią wrażenie regularnej wojny domowej.

TEATR I MUZYKA

Dzisiaj w teatrach miejskich

- Wielki**
o 8 w. „Straszny Dwór”
- Narodowy**
o 8 w. „Dom złamanych serc”
- Letni**
o 8 w. „Maman do wzięcia”

TEATR „ATENEUM”, Czerwonego Krzyża 20. We czwartek dn. 8 maja premiera prasowa komedji w trzech aktach z epilogiem Moliera w świetnym przekładzie Tadeusza Boya - Zelenieckiego „Chory z urojenia”.

- TEATR WIELKI. Dziś „Straszny dwór”. W piątek „Żydówka”.
- TEATR NARODOWY. Dziś komedja Bernarda Shaw'a „Dom złamanych serc”.
- TEATR LETNI. Codziennie „Maman do wzięcia”.
- TEATR POLSKI gra codziennie „Volpone”
- TEATR MAŁY. Dziś i jutro „Piorun z jasnego nieba”.
- TEATR „MORSKIE OKO”. „Uśmiechy Warszawy”.
- TEATR „QUI PRO QUO”. Dziś powtórzenie premiery nowej aktualnej rewji p. t.: „Budżet wiosenny”, w której wystąpi cały zespół teatralny.
- OPERETKA WARSZAWSKA, Marszałkowska 114. Dziś i codziennie „Rozwód Piotra”.
- „WESOŁY WIECZÓR”. Codziennie rewja p. t. „Podróż naokoło świata”.

- TEATR REWJI „HEL” (Praga, Zamoy-skiego 20). „Coś, co bierze”.
- TEATR „MIGNON” (Marszałkowska 81b). „Majowe podrygi”.
- RECITAL TANECZNY HENRY GRABMANA. Dziś o godz. 8.15 w sali Tow. Hygienicznego recital taneczny w wykonaniu Henry Grabmana, b. ucznia genialnej Izadory Duncan. W programie najcenniejsze utwory Chopina, Beethovena, Haydna, Schuberta i Rubinsteina.
- NOWY KONCERT MUZYKI Z POWIETRZA genialnego wynalazcy prof. Theremina będzie eksperymentowany dwukrotnie w sali Konserwatorium jutro i w piątek. Koncertowanie na aparatach Theremina odbywa się za pomocą poruszania rąk i palców w przestrzeni. W programie utwory solowe, duet i tria popularnych kompozytorów. Biuletynu w Orbisie.

- TEATR DLA DZIECI NA TOURNEE. Ukończony sezon, „Pierwszy w Warszawie teatr dla dzieci i młodzieży” organizuje występy w większych miastach Rzplitej. Wystawioną będzie fantastyczna baśń w 4 aktach ze śpiewami i tańcami, według Grimma — pióra T. Ortyma. Występy odbędą się w Piotrkowie, Tomaszowie, Łodzi, Kaliszu, Płocku, Toruniu, Bydgoszczy, Włocławku, Skierniewicach, Częstochowie, Kielcach, Radomiu, Ostrowcu, Lublinie, Chełmie, Zamościu, Kowlu, Równem, Brześciu, Baranowiczach, Słonimie, Lidzie, Wilnie, Grodnie, Białymstoku, Łomży i Siedlcach.
- JUBILEUSZ DYGASA. Na jubileuszowe przedstawienie, ku uczczeniu 25-lecia pracy artystycznej Ignacego Dygasa, dana będzie w dniu 17 maja po raz pierwszy w Warszawie piękna opera Władysława Żeleńskiego „Konrad Wallenrod”. W partji tytułowej wystąpi jubilat.

OGŁOSZENIA ZWYCZAJNE

OGłoszenia drobne

ZIOŁA LECZNICZE według przepisu sławnych lekarzy przeciw chorobom żołądka, kiszki, płuc, nerwów, wątroby, nerek, pęcherza, hemoroidom, upławom, obstrukcji, kamieniom żółciowym, kaszlowi, astmie, blednicy, sklerozie, artretyzmowi, reumatyzmowi, etc. Zadzajcie bezpłatnej broszury pouczającej Adres: Liszki. — Apteka

Posade łatwo otrzymasz, ukończysz Kursy Samochodowo - Motocyklowe Tuszyńskiego, Mazowiecka 11.